

5. Üledékvizsgálat

A korábbi évekhez hasonlóan Dr Kordos László most is folytatta a Hajnóczy barlang üledékeinek apró-emplós vizsgálatát. Az 1977. évi táborunk utolsó naoján sikerült találni egy olyan lelőhelyet - az Oriás-terem bejárata alatt - ahonnan Dr K. L. helyszíni vizsgálata alapján érdemesnek látszott az 1978. évi táborunkban nagyobb mennyiségű mintát venni. Mintegy 80-100 kg mennyiségű mintát vettünk, mely elemzésre a MÁFI-ba került.

6. A barlangi levegő mikrobiológiai elemzése

Sajnos a korábbi személyi feltételek megváltozása miatt ezt a munkát szüneteltetnünk kellett, de ha megfelelő személy vagy intézmény támogatását megnyerjük, akkor folytatjuk.

7. A barlangi csepegő vizek elemzése

A mérőcsoport jelentésében az 1978. évi mérések megtalálhatók. Az 1977. évi mérések ismételtségnem tudtuk megcsinálni, így azokat 1979-ben eszközöljük.

8. A barlangot rejtő kőzet elemzése

Az 1977. évi kőzetminták utolsó csoportjának elemzési anyagát 1978. novemberében kaptuk meg, így azok összesítő értékelését a következő jelentésünkben adjuk.

9. A karsztos felszínek növénytakarulásának vizsgálata

Tekintettel arra, hogy a biológus csoport vezetője családi ügyek miatt nem tudott részt venni a tábor munkájában, így e tevékenységünk nem értékelhető érdemben.

Jelentés a Kőbányvai Barlangkutató és Hegymászó Szakosztály 1978. évben végzett munkájáról

Lendvay Á. - Tihanyi P. - Gáspár J.

Szakosztályunk az elmúlt évben 4 csoportban 64 fővel dolgozott. MKBT tagjaink száma 1978. december végén 44 fő volt. A Szakosztály tagjai között 19 alapfokú, 4 ezüstjélművel, 1 magashegyi, 1 barlangi turavezető van, és 16 tagunk végzett az elmúlt években a lapfokú hegymászó tanfolyamot. 1978-ban 10.700 társadalmi munkaórát dolgoztunk.

1. Kutatómunkák:

Hófehérke-barlang:

Az 1977. végén feltárt barlangot 1978-ban addig a pontig tudtuk nagy pontossággal térképezni, amíg a járatok méretei ezt megengedték. Az év folyamán egy szűkület vésésére fordított 400 óra munka részleges sikerre vezetett, így december hónapban sikerült Bajna Búlintnak a mindaddig elérhetetlen alsó szakaszba lejutni és annak térképvázlatát is elkészíteni. Bármennyire biztató is a továbbjutás szempontjából az elért teremből vezető nyelőszakasz, bontásának csak a felső hasadék tágitása után érdemes nekilátni. Bajor Tamás mikrobiológiai szempontból vizsgálta a barlangot.

Szóllósi-Arany-lyuk és ránvelője /Névtelen nyelő/

A bejárat alatti eltömődött kürtöt bontottuk át első lépésben a barlang levegőjének gyorsabb cserélődése érdekében. Következő lépésben a Csomópont utáni szűkület tágitása, véssése került sorra, majd az itt rendszeresen 20-30 cm mélységig meggyűlő víz azonnali elfolyását oldottuk meg. Fotodokumentációja teljesen mondható. A barlang legmélyebb pontján a feltáró kutatás megindult. Az idei évben depponálási nehézségek miatt csak 1,5-2 m³ agyag került kitermelésre. Mivel a deppohelyeket az év utolsó negyedében sikerült kialakítani, nincs akadálya, hogy a feltárás a mélypontra teljes erővel folytatódjon. A barlang rányelőjével sokat kinlódunk. Tavaszi táborunk alatt Csapi Dezső, Farkas Béla és társai 5-6 m³ anyagot távolítottak el a meredek falú nyelőből. Tábor végén jól látható volt, hogy egy 15-18 m mély, ember számára járható, ám omlásban elhelyezkedő ferde hasa-

dékba fognak jutni, A tábort követő esőzések hatására azonban a nem megfelelően biztosított és túl meredek szögben bontott akna szinte teljesen beomlott.

Rejtett-barlang:

Ezt a kis barlangot próbaképpen bontottuk meg még 1977-ben. Idén 800 vödör anyagot termeltünk ki különösebb eredmény nélkül. Annyi azonban máris látható, hogy lefelé mélyülő forrásbarlang.

Lengyel-barlang:

Még munkatervünkben sem mertük feltüntetni, hogy nagyszabású havonta történő, 12 hónapon keresztül folytatódó levegővizsgálatra készülünk. Fő gondunk olyan intézmény találása volt, amely biztosítani tudja a laboratóriumot és a szükséges Orset-féle légelemző készüléket a mintavételeket követő 24 órán belül. Mivel 1978. márciusától decemberig 10 hónapon át levegőmintát sikerült elemezni. Az elemzéseket Tihanyi Péter vegyész-üzemmérnök és Bajna Bálint vegyésztechnikus végezték. Mivel további, még részletesebb vizsgálatokat szeretnénk végezni, valamint műszereket kívánunk a barlangban állandó jelleggel működtetni elkerülhetetlen a barlang lezárása. Ezt célozta a bejárat környékének igen részletes és gondos térképezése úgy a barlangban, mint a felszínen. A lezárásra vonatkozó kérelmünket rövidesen leadjuk az OTVH Barlangtani Intézetnek.

Tovább gyarapodott a barlangról készített fotók száma is. Elsősorban 50 méteres mélységben és ez alatt elhelyezkedő szinteken készítettünk felvételeket

Ajándék-barlang:

Az erős lejtőn elhelyezkedő bejárat miatt körülményes és veszélyes a többmázsás-tonnás kövek eltávolítása. Csörlő felállításra ezen a terepen nem lehetséges. Kutatóink tehát mintegy 3 m³ sziklát voltak kénytelenek felapritani a barlangból való eltávolítás előtt. Még a nyári munkák kezdetén történt, hogy a barlang alatti meredek lejtőből az esőzések kimostak egy hatalmas sziklatömböt. Szerencsére nem szombat-vasárnap indult meg, hanem hétközben. Így nem veszélyeztette a környéken kirándulókat. A felállított védődeppósort azonban szinte megsemmisítette. A deppókat újra kellett építeni. Bajor Tamás ebben a barlangban is végzett mikrobiológiai vizsgálatokat. Klimamérések is történtek.

2. Egyéb munkák:

Még 1974 végén 1975 elején adtuk be lezárási kérelmünket a Rókahegyi-barlangra. A lezárás nagyon sok problémát vetett fel. Aki az utóbbi 1-2 évben látta a barlangot, az jól tudja, hogy hajdani bejárata omlás miatt teljesen megsemmisült, a bejárat feletti lejtő pedig fellazult és állandó lett az omlásveszély. Az október-november hónapban folyó lezárási munkák során 5 m³ sóder, 12 mázsa cement és 200 kg betonvas lett beépítve. Jellemző, hogy 8 napon keresztül átlag 15 ember dolgozott a lezáráson, ennek ellenére a második ajtó behelyezése, a külső simitó munkák tavaszra maradtak. Tavaszai táborunk 10, nyári táborunk 6 ill. 4, téli táborunk 4 napos volt. A négy tábor átlagos létszáma 9,8 fő volt. /Karácsony és Szilveszter közötti téli táborban csak 5 fő vett részt!/
Veszélyelhárítási munkát végeztünk a IX., Tagló utcában, majd összesen 40 db szellőzött falasztunk be a 3 emeletes ház külső-belső frontján. Munkánkkal az IKV messzemenően elégedett volt. Folytattuk a 4630 számú kataszteri egység szakirodalmának gyűjtését és az anyag feldolgozását. Teljes lendülettel dolgoztunk a 4610-es kataszteri egység feldolgozásán is. Lendvai Akos májusban előadást tartott "Durmitor, a karsztos magashegység" címmel. A vándorgyűlésen és a Közgyűlésen 8-8 fő képviselte szakosztályunkat. A Közgyűlésen nyújtották át szakosztályunk kollektívájának a Hermann Ottó emléklapot, ugyanitt jutalmazták Szécsényi Lászlót és Lendvai Akost.

Az MTSZ megbízásából Lendvai Akos hegymászó túrát vezetett a Pirin-hegységbe. A 16 napra tervezett, s a programot jóval túlteljesítő túrán 5 szakosztályi tag is résztvett.

Farkas Béla vezette a hagyományos Fogarasi-főgerinc túrát. A 6 fővel mozgó csoport a váratlanul érkező 50-60 cm-es hó és a szokatlan hideg miatt /nappal mínusz 6-10 fok júliusban! /Több hegyipásztor megfagyott, az egyik holttestét a hegyi-mentők a Negoi-házhoz hozták le/ a Negoi-ház és a Bilea-ház közötti szakaszon feladta a túrát és levonult a hegyről. Kutatóházunkat tavaly is feltörték három alkalommal. Helyreállítása, javítása sok időnket rabolta el. Az 1978-as évet - hasonlóan az előzőekhez - sérülés, baleset nélkül zártuk.

/Lendvay Ákos/

3. Klimamérések 1978. április

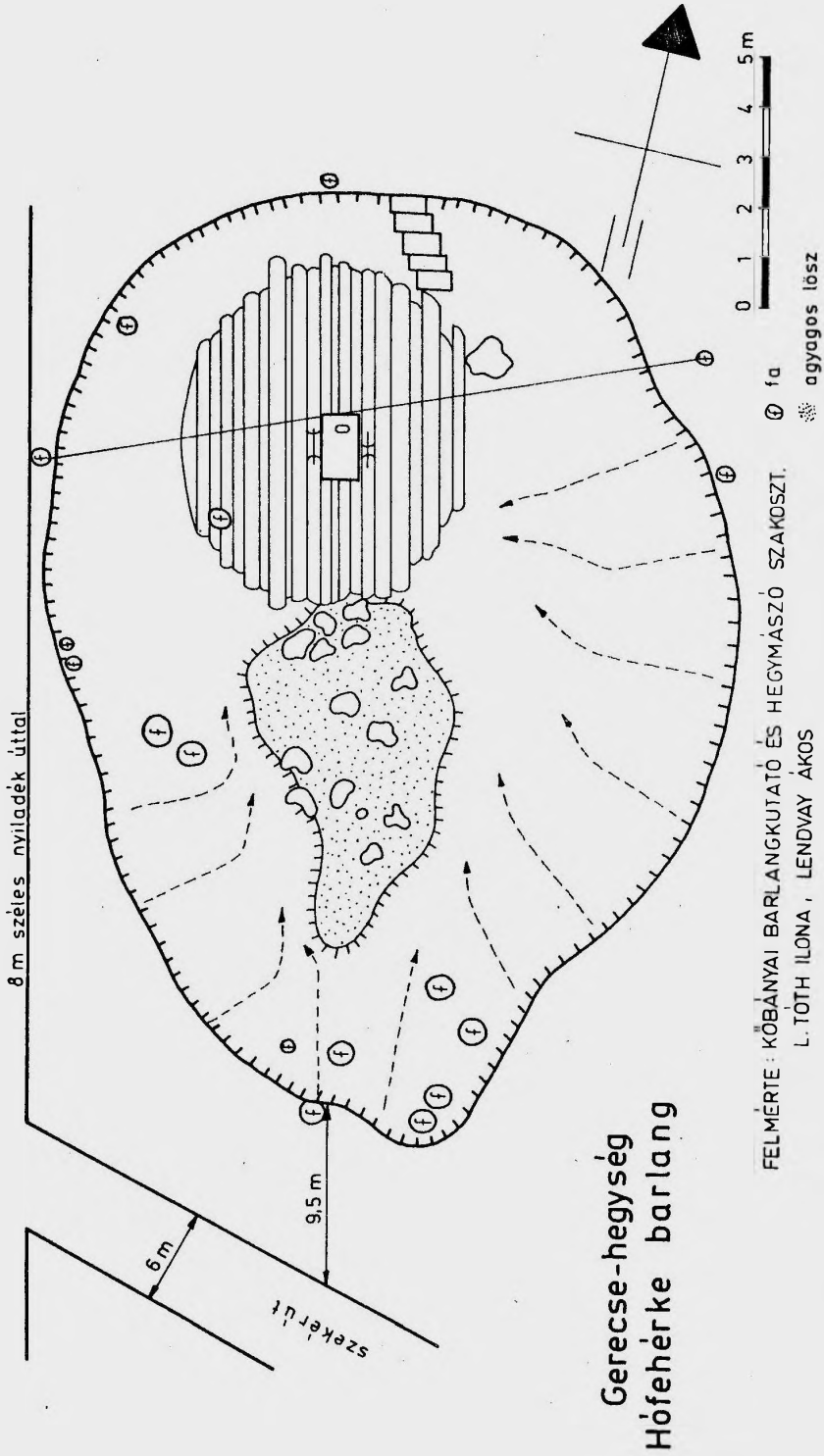
Hófehérke-barlang	o2	o3	o4	o5	o6	o7	o,8	o,9
Felszin	-	7,0	12,1	12,1	8,5	7,2	12,5	12,0 °C
Agyagfal	-	7,3	7,5	7,45	7,25	7,25	7,25	7,25 °C
		97 %	97,5 %	98 %	99 %	98 %	98 %	98 %
Vértess László-barlang								
Felszin	9,6	12,0	12,6	12,8	8,5	7,2	12,5	12,0 °C
Bejárati aknák alja	6,8	7,0	7,0	7,0	6,75	6,75	7,0	7,0 °C
Nagyterem	8,2	7,5	8,5	8,5	8,25	8,25	8,25	8,25 °C
	99 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Csepköves kürtő	8,7	8,7	9,0	8,75	8,75	8,75	8,75	8,75 °C
Szifon végpont	9,5	8,6	8,75	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5 °C

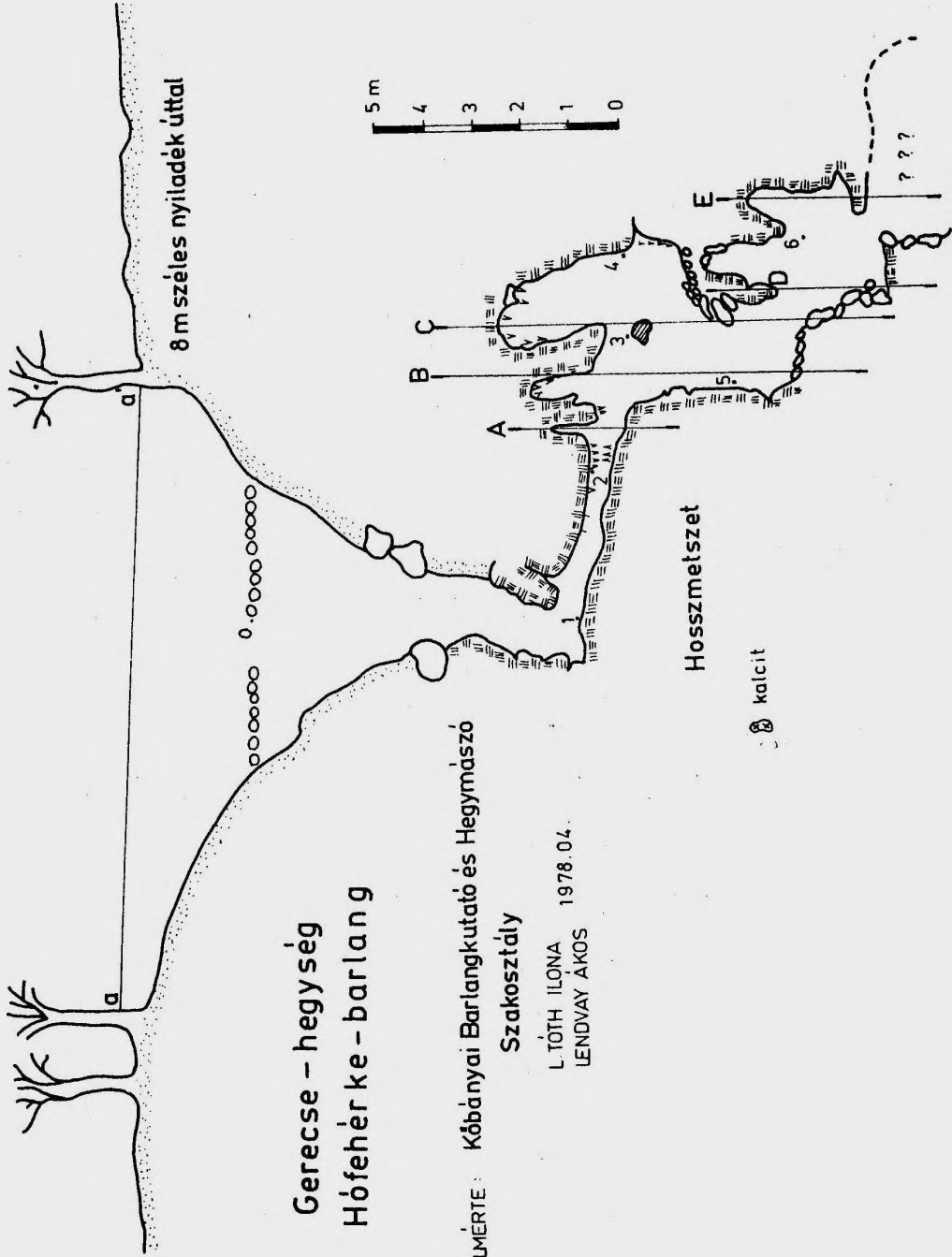
4. A "Fényes Elek" csoport 1978. évi munkája

Január közepén gyakorló-oktató turákkal, előadásokkal kezdődött a csoport éves tevékenysége. Ebben az időszakban nagy súly nehezedett a csoport szervezőire, akik igen fontos, ez évre eldörtányzott feladatokat készítettek elő. Első helyre kívánkozik a Lengyel-barlangban végzett levegővizsgálat, melyet egy éven keresztül szándékozunk végezni. A máciusban elkezdett mintavételeknél lényegesnek tartottuk, hogy a mintavétel a hónap közepé táján történjen, s az elemzés 24 órán belül lehetséges legyen.

Figyelembe kellett venni a táborokat, a külföldi túrákat, hiszen bármely okból elmaradó egyetlen elemzés nagymértékben rontotta volna a vizsgálatsorozat jelentőségét, hitelét. Az eddigi 10 mintavétel megerősítette, hogy a barlang levegőjének széndioxidját nagy részben a csepegő vizek adják le. Nem zártuk ki azonban azt a lehetőséget sem, hogy a széndioxid szerves oxidációs folyamat terméke, ezt azonban további részletes vizsgálatokkal kellene valószínűsíteni. Többen készítettek már térképet a Lengyel-barlangról/. A Tatabányai Szénbányák Barlangkutató Csoportja, a Vasútépítő Törekvés Simsa P. vezetésével és e sorok írója is/ de ezek pontossága nem üti meg a kívánt mértéket. Hossz és keresztszelvényeket pl. egyik felmérő sem csinált, s maximum 49 m mélységig térképeztek. Az új bejárat nyitása, a klimaviszonyok tanulmányozása azonban előtérbe helyezte a barlang pontos, részletes felmérésének igényét is. Jelenleg a bejárat környéke a Létras-teremig felmérve erre szükség van a lezárás tervdokumentációjához 1979-ben pedig a fixpontokat akarjuk elhelyezni a barlang többi szakaszán, s előzetes felmérési vázlatot készítünk. A csoport második számú munkahelye a Hófehérke-barlang volt. Itt a csoport biológusa, Bajor Tamás végzett részletes megfigyeléseket, vizsgálatokat Horváth Árpád segítségével. Az 550 minta elemzése keresztmetszetet nyújt a barlang élővilágáról.

Egész évben próbálkoztunk az általunk "Gyilkjáró"-nak elnevezett szűk hasadék kivésésével. Ez a munka elképzelhetetlen lassan ment, s csak részleges sikert értünk el. Több mint 400 óra vésés után a csoport és a szakosztály legvékonyabb emberét, Bajna Bálintot sikerült december 30-án leeröltetni a "Gyilkjárón", s így felderítette a következő sza-

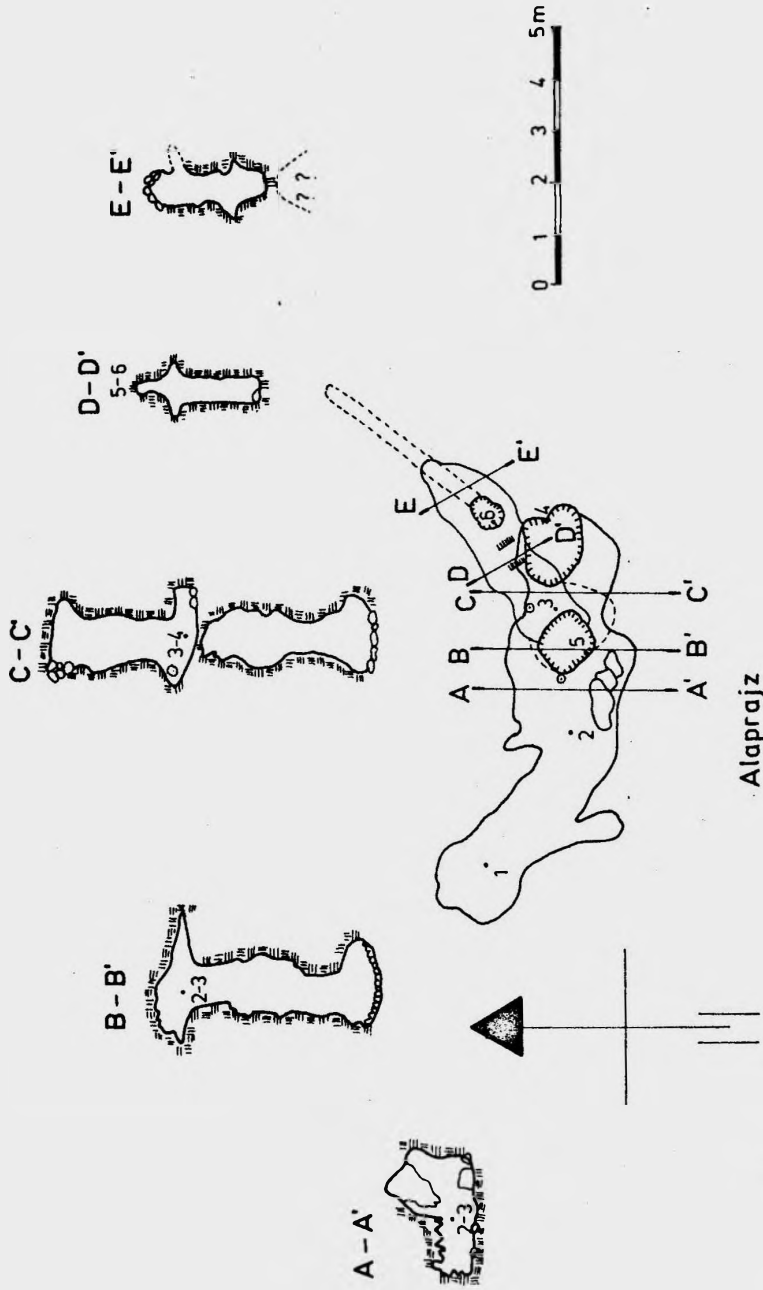

Gerecse - hegység Hófehérke - barlang

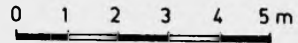
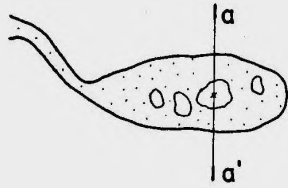
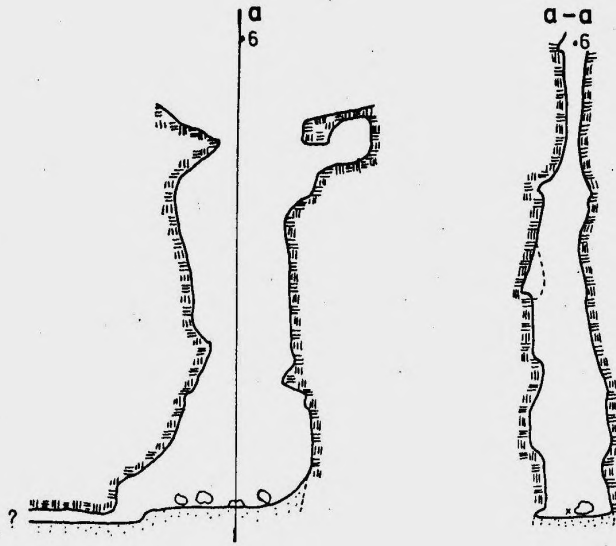
FELMÉRTE: Kőbányai Barlangkutató és Hegymászó
Szakosztály

L. TÓTH ILONA 1978. 04.
LENDVAY AKOS

**Gerecse-hegység
Hófehérke-barlang**

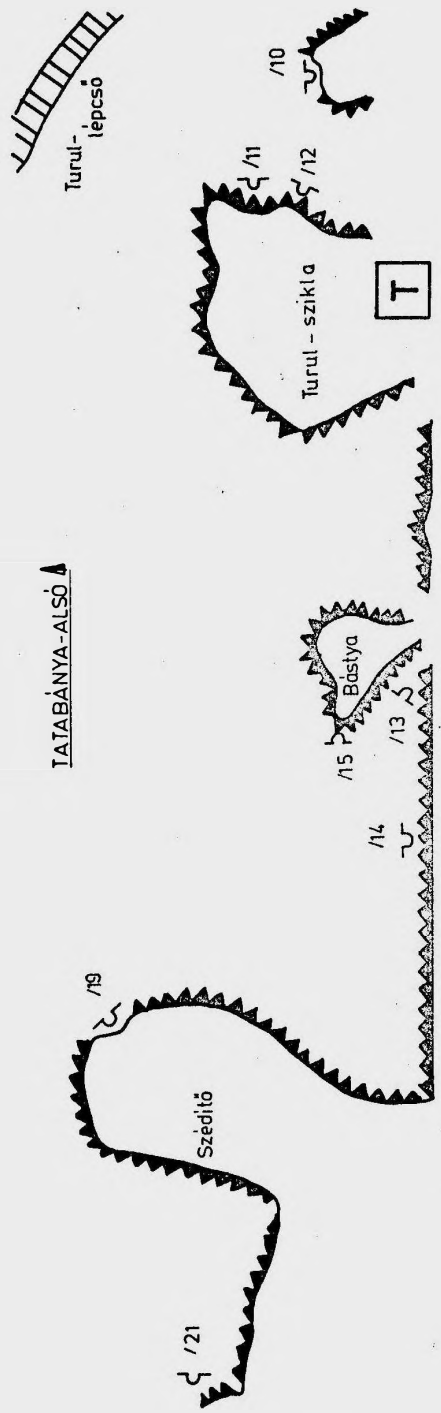
FELMÉRTE: Kőbányai Barlangkutató és Hegymászó Szakosztály
L. TÓTH ILONA, LENDVAY ÁKOS
1978. 04.

Gerecse-hegység
Hőfőérke - barlang

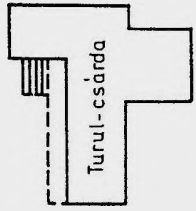
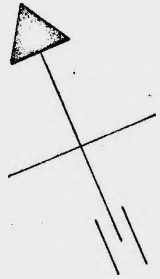
FELMÉRTE: BAJNA BALINT, 1978.12.30-án bejárt szakasz

VÁZLAT!!

IATABÁNYA-ALSÓ ▲

SZELIM-LYUK
≈ 500 m

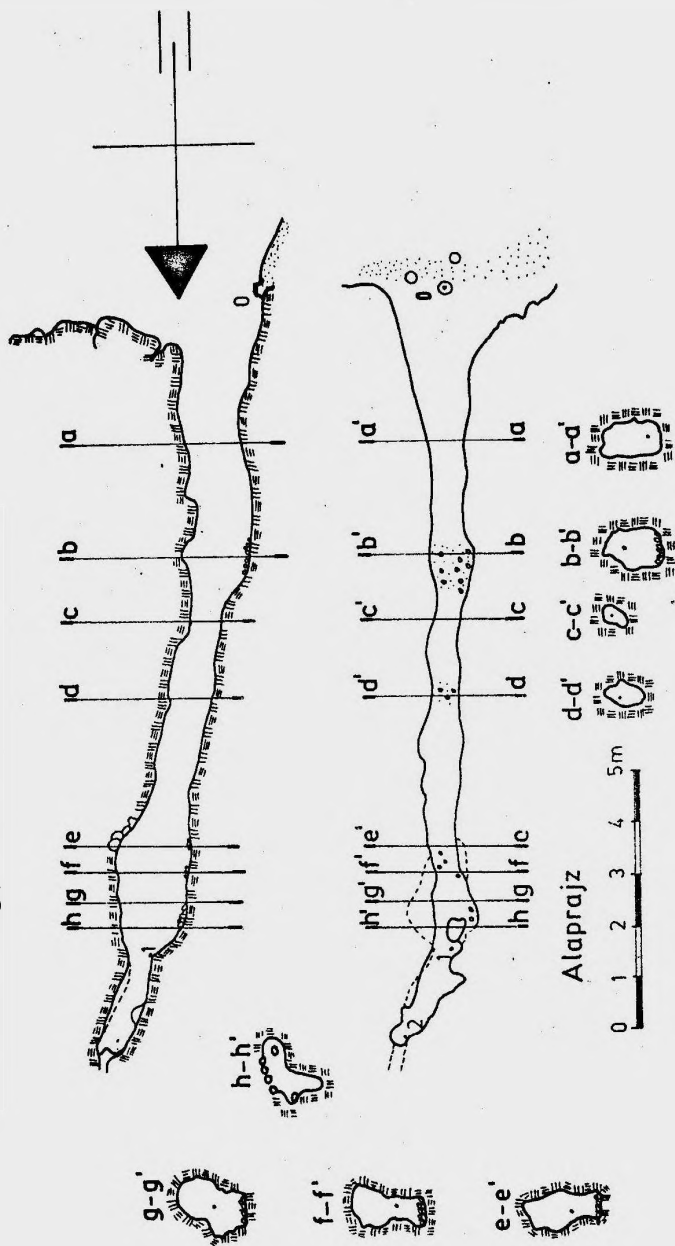
PANORÁMA ÚT
Autóparkoló

KŐBÁNYAI BARLANGKUTATÓ
ÉS HEGYMÁSZÓ SZAKOSZT.
LENDVAY Á. - 1978.

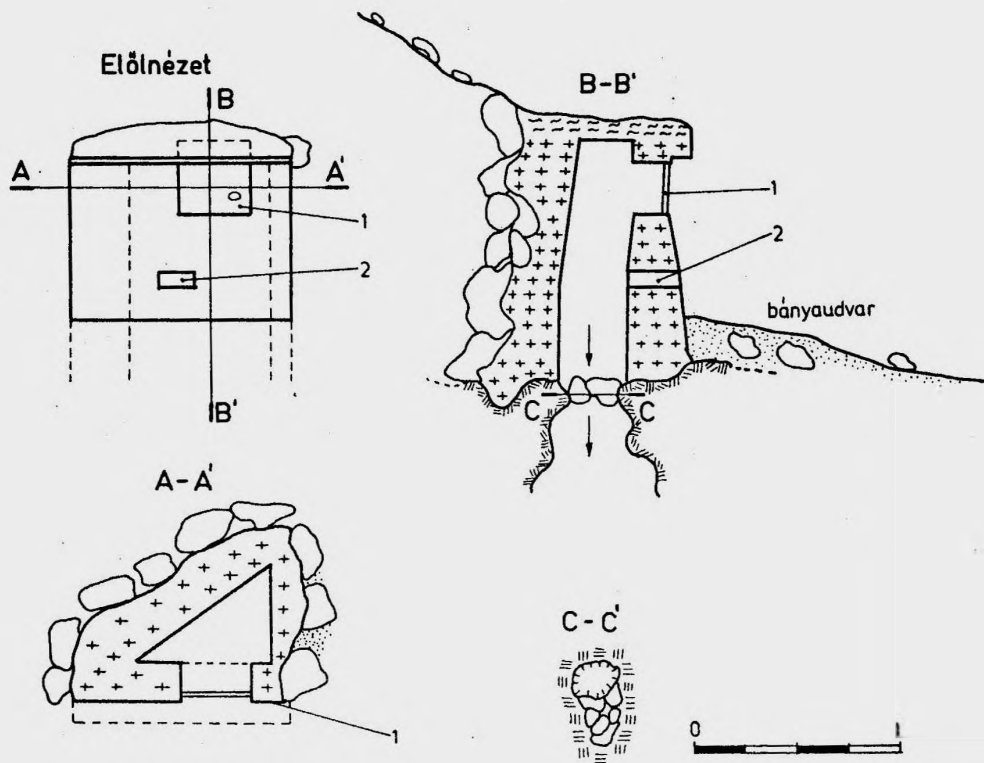
4630
TURUL- emlékmű és kör-
nyékének vázlatos helyszín-
rajza
GERECSE-HEGYSÉG

Gerecse-hegység Gilizta-barlang

Felmérte: KÖBÁNYAI BARLANGKUTATÓ ÉS
 HEGYMÁSZÓ SZAKOSZTÁLY
 1975. 10. 25-én LENDVAY A., DORONYAI J.,
 TAKÁCS I.

RÓKA-HEGYI-BARLANG (BUDAPEST)

BEJÁRATÁNAK VASBETON KIALAKÍTÁSA, CSÚSZÁS, OM-
LÁS, IDEGEN BEHATOLÁS ELLENI VÉDELME

LEZÁRTA: Az OKTH Barlangtani Intézet megbízásából a
KÖBÁNYAI BARLANGKUTATÓ ÉS HEGYMÁSZÓ SZAKOSZT.

1978. október-november

A LEZÁRÁST TERVEZTE, RAJZOLTA : LENDVAY ÁKOS

JELMAGYARÁZAT:

- +++ zsaluzott vasbeton
- ~~ terített beton
- ≡≡≡ szálkő
- 2 denevérröptető
- 1 ajtó

kaszt, sőt vázlatot is volt alkalma készíteni. Ezzel azonban még alig jutottunk célunkhoz közelebb, mert nehezen képzelhető el, hogy a Bajna Bálint egyedül felméri majd ezt, és egyedül fogja feltárni a barlang többi, további szakaszait. Folytatnunk kell tehát a lassú, fáradságos vésést, hogy a többi kutatók is le tudjanak jutni. Bizunk benne, hogy fáradozásunk nem lesz eredménytelen. Még a nyári tábor végén, egy felhőszakadás után úgy megtelt a barlang vízzel, hogy a "Gyilokjérón" felül ért. Óvatos becslés szerint ez megfelel 70 m^3 víznek. Amikor Földi Tibor, a nyári tábor vezetője egy hét múlva visszatért a barlangba, a víznek nyomát se találta. Ugy érezzük, hogy ez a tény a mi továbbjutási esélyünket növeli.

/Lendvay Akos/

5. A "Pilis" csoport 1978. évi munkája

1978. első felében a Pilis-csoport a Gerecse-csoporttal együttműködve Gáspár József irányítása alatt dolgozott. Az év második felétől - szakosztályvezetői megbízás alapján - ideiglenes jelleggel a csoport vezetését én vettem át.

Január-február hónapban a csoport tagjai barlangbejárásokon, nyílt túrákon vett részt. Így több alkalommal előfordultunk a Mátyás-hegyi, Ferenc-hegyi barlangokban. Március hónaptól indult meg a munka, mégpedig a Szöllősi-Arany-lyuktól 30 méterre elhelyezkedő rányelőnél. Ut mellett fekszik, kíváncsi kirándulók ellen is védeni kellett, így körbe kerítették. A munka megkezdése előtt erős felső ácsolatot készítettek, melyen 2-3 ember biztonsággal mozoghatott. A tényleges feltárási munka a tavaszi táborunkban Csapi Dezső és Farkas Béla vezetésével indult meg. 6-8 fővel dolgozva tábor végéig eltávolítottak $5-6 \text{ m}^3$ kitértést, ill. sziklát. Tábor közepétől biztatóan alakult a helyzet, mert láthatóvá vált egy hasadék. Lendületes munkával olyan pozícióba jutottak, hogy zseblámpával 18 m mélységig tudtak levilágítani. A tavaszi esőzések azonban a tábort követően omlást idéztek elő, és bár a hétközi munkatúrákon a bezudult anyag nagy részét kibontották, a barlangba még nem sikerült bejutni. Összesen kitermeltek ezen a munkahelyen kb. $10-12 \text{ m}^3$ -t. A nyári időszakban a csoport tagjai az Ajándék-barlang feltárását szorgalmazták. A hatalmas omlás /mely robbantás eredménye/ nehezen adja meg magát. Több mászás sziklatömböket húztak ki az omlásból, s ezeket felaprítva juttatták a felszínre. Erről a munkahelyről Csapi Dezső információja szerint 3 m^3 anyag jutott a depóhoz. Szakosztályi feladat volt a Róka-hegyi-barlang lezárása.

/Tihanyi Péter/

6. A "Gerecse" csoport 1978. évi jelentése

Szakosztályunk Pilis-csoportjával karöltve dolgoztunk a Szöllősi-Arany-lyukban és ennek rányelőjében. Tavaszi táborunk alatt jelentős lépéseket tettünk a továbbjutás érdekében. Így pl. megoldottuk az Arany-lyuk szellőzését. Eddigi munkánkat igen zavarta, hogy 2-3 óra munka után olyan párás és füstös lett a barlang levegője, hogy alig láttunk. Egy 3 m mély eltömődött kürtő átbontásával cirkulációt tudtunk létrehozni, így kb. 5 órán át elviselhető a klíma. A kényelmetlen, szűk kúszójáratot a "somópont" után véstük, tágítottuk és lehetővé tettük, hogy az itt rendszeresen meggyűlő víz el is tudjon folyni. Sajnálatos, hogy a deppózási nehézségek miatt a legmélyebb részen lévő bontási pontról minimum 4 ember szükséges a kitermelt anyag biztonságos helyre juttatásához.

Ez ok miatt a kitermelt 480 vödör hordalék megfelelő teljesítménynek tűnik. Nagyobb mennyiségű csapadék lehullása esetén

a mélyponton szitál felülről a víz. Ilyen esetekben - kényszerüségből - a Rejtett-barlangon dolgoztunk. Egész évben összesen 5 munkanap alatt 800 vödör kitöltést távolítottunk el ebből a jelentéktelennek látszó üregből. Lefelé mélyülő forráskürtőnek látszik - eddig.

A Róka-hegyi-barlang lezárásában a szakosztály minden csoportja - így mi is - résztvettünk.

/Gáspár József/

Jelentés A MÁFI Optimista Barlangkutató Csoportjának 1978-ban végzett munkájáról

A csoport 1978-ban 52 túrát szervezett a Budai-hegységbe, a Pilisbe, a Bükkbe és az Aggteleki-karsztra.

A csoport nyári táborában 22 fő vett részt. A tábort a Kopolya-völgyben állítottuk fel. A munkálatok a Kopolya-zsombolyban folytak. A Kopolya-zsombolyban összesen 168 órát dolgoztunk, s a tábor végén belyukadtunk a Kessler Hubert által feltárt, de évek folyamán már eltömődött barlangjáratba, amely a Kessler feltárás óta agyagszifonok megnyílásával kb. 20-30 méterrel nőtt. A barlangjáratokban munkálatokat sem folytattunk, mert a zsombolyban történő munkák folyamán a kitermelt agyagot kiszállítani nem tudtuk, ezért a biztonsági rendszabályok figyelembevételével az omlásveszély teljes megszüntetéséig további munkákat nem végzünk.

1978. szeptemberétől csoportunk bekapcsolódott a Budapesti Történeti Múzeum vizalatti régész-csoportjának munkájába. A BVM megbízásából a Budavári Palota területén található vizgyűjtő ciszterna és az Országház utcában található vizes kút szárazon lévő barlangüregében végeztünk régészeti feltárást. A régészeti feltárások folyamán a csoport 500 munkaórát dolgozott.

A Mecseki Karsztkutató Csoport jelentése az 1978. évben végzett munkáról

Rónaki László

Tudományos munka

Az előző években megkezdett kataszterező munkák folytatását irányoztuk elő munkatervünkben. Ez az év folyamán arányaiban főleg a Villányi-hegység területére tolódott át. A Mecsek-hegységben alig néhány objektum feltárását és térképezését készítettük el, viszont igen jelentős munkaráfordítással a Villányi-hegység karsztjának minden eddiginél részletesebb kataszterét sikerült egy 3 kötetnyi terjedelmet kitevő tanulmányban rögzíteni. Dr Szabó Pál Zoltán által elsőként közzétett kataszterben /Karszt- és Barlangkutató 1961. I. félév/ a Villányi-hegységből 9 barlangot ismertetett és egyetlen objektumnak vázlatos rajzát közölte.

A Központi Földtani Hivatal megbízásából "A környezeti természeti potenciál" feltárását célzó komplex vizsgálati program részeként készítette csoportunk az MKBT munkaközösséggel a már említett tanulmányt. "A Villányi-hegységi karszt" címszó alatt az első kötet "A hegyszerkezet és vízföldtan", a második kötet "A speleológiai viszonyok", míg a harmadik kötet a "Fotódokumentáció" címet viseli. A tanulmány nagy számú illusztrációs anyagából néhányat mellékelünk évi jelentésünkhöz. Így a barlangok elhelyezkedéséről teljes éttekintést adunk 1:100 000 és 1:100 000 méretarányú térképeken. A barlangok leírása helyett itt - a tanulmányban nem szereplő - összesítő táblázatot közlünk, mely a legfontosabb